

FIDELITAT AL MINISTERI PETRÍ

CARTA AL NOU PAPA

Aquest text va ser redactat abans de l'elecció de Benet XVI, i va ser publicat a El País de dimecres dia 20 d'abril, l'endemà de l'elecció.

Benvolgut germà en el Senyor Jesús:

En entrar en el conclave del qual en vas sortir elegit, vas jurar ser fidel al "ministeri petrí". Aquest és un dels trets que em semblen més importants de tota la parafernàlia d'aquests dies passats, encara que els mitjans de comunicació gairebé no ho subratlessin.

Vas jurar ser fidel al ministeri de Pere, no al de Pius, ni al de Gregori o al d'Alexandre... Segurament, el ministeri de Pere necessita avui una restauració semblant a la de les pintures de Miquel Àngel a la Capella Sixtina, per recuperar la frescor del seu color primitiu. Encara que no només el ministeri de Pere: els nostres polítics han oblidat ja que la paraula *ministeri* significa etimològicament *servei*. I això em brinda l'oportunitat de comentar amb tu alguns trets bíblics d'aquest servei.

1. Pere no va ser un cap d'estat. Per petit que sigui, l'estat confereix un rang i uns poders que no són en absolut evangèlics (pensa en Mònaco o Andorra, que també són estats minúsculs). Crec que, en aquest punt, t'hauries d'assemblar més a Pere que a molts dels seus successors, per no merèixer el retret que fa ja gairebé deu segles dirigia sant Bernat al teu antecessor Eugeni III: "en moltes coses no sembles successor de Pere sinó de Constantí".
2. Pere va ser molt estimat a l'Església primera: quan va estar a la presó van resar per ell contínuament. Però mai no va voler convertir aquesta estimació en un nimbe de sacralitat. No es va fer anomenar Santedat, ni sant pare, ni vicari de Crist, sinó que, a imitació de Jesús, es va desposseir del seu rang i va procurar "presentar-se com un home qualsevol" (Fl 2,7). I, quan algú es va voler prostrar davant seu, l'hi va impedir dient-li: "aixeca't, també jo sóc un home" (Ac 10,26).
3. Pere va exercir el seu servei de manera conciliadora: es va trobar aviat amb una facció de dretes a Jerusalem, capitanejada per Jaume germà del Senyor, i amb una ala alliberadora fent pinya al voltant de de Pau. Malgrat els fervors inicials, els enfrontaments van ser de tanta magnitud que sant Lluç, propens a idealitzar els fets, no va poder menys que reconèixer que va haver-hi "enfrontaments violents" (Ac 15,2). Pere va actuar com a mitjancer entre ambdues esglésies, va deixar que es reunís una assemblea i es va limitar a preguntar-hi a la facció més integrista: "per què tempteu Déu imponent

sobre el coll dels deixebles un jou que ni els nostres pares ni nosaltres no vam poder suportar?" (Ac 15,10).

4. Encara en aquest conflicte Pere, amb Jaume i Joan, va donar plena confiança al sector "liberal" de Pau posant-li com a única condició "que no s'oblidés dels pobres" (Ga 2,10). La causa dels pobres va passar a ser així, alhora, criteri de la veritable llibertat i factor d'unitat per a l'Església. Crec que estarem d'acord en què aquest és un dels trets més bells del ministeri petrí.
5. Pere va arribar en alguns punts més enllà d'on havia anat Jesús mateix: va obrir a tot el món les portes jueves de l'Església, malgrat que Jesús havia dit que Ell només se sabia enviat a "les ovelles perdudes de la casa d'Israel". Però Pere va recordar que la vida del Mestre estava plena de gestos que feien sobrepassar aquest criteri, i va actuar convençut que no traïa el Mestre sinó que es deixava guiar pel seu Esperit (Ac 10).
6. Per actuar així, Pere va ser criticat pels primers cristians de Jerusalem. Però no els va excomunicar per això, sinó que es va reunir a conversar amb ells i els va explicar els seus temors humans i les seves raons creients: "l'Esperit em va dir que estigués amb ells deixant tota vacil·lació" (Ac 11,1ss). Aquella audàcia va salvar l'Església, mentre que la por l'hauria esterilitzat per a segles.
7. Pere va tenir les seves vacil·lacions: era intuïtiu i impulsiu, però covard. I en algun moment, per estalviar-se embolics, va trair el pas cap als no jueus que havia donat anteriorment. Pau, el cicló, el va criticar públicament per això. I Pere va donar una gran lliçó d'humilitat acceptant aquesta crítica i no privant de la paraula a Pau per ella. Tu ja recordaràs el que més tard va comentar sant Agustí: "m'atreveixo a dir que, encara més exemplar que la valentia de Pau, va ser la humilitat de Pere".
8. Pere va plantar cara a les autoritats afirmant que cal obeir Déu abans que els homes (Ac 5,29). Aquesta frase tan forta com perillosa (per la manera com podem manipular-la els humans) té un significat molt més seriós quan la diu una persona investida d'autoritat que quan l'esgrimeix un simple soldat ras. Per això et demanaria que no l'oblidis mai: perquè avui és impossible exercir un servei cristià sense plantar cara als poders d'aquest món; i perquè és molt possible també que alguns dels teus fidels creguin que han d'acollir-se a ella per dir-te quelcom. I llavors serà un altre cop el moment de cercar tots junts la voluntat de Déu.
9. Pere va ser instruït pel Ressuscitat perquè sabés respectar el carisma i no caminés volent controlar aquell deixeble estimat, que semblava anar per lliure de vegades, i encarnar l'avís del Senyor que "l'Esperit bufa on vol" (i no on vol l'autoritat). Recorda com a la pregunta intranquil·la de Pere ("i d'aquest, què en serà?") el Senyor li va respondre: "què hi tens a dir? Tu vine i segueix-me" (Jn 21,21). Estimar més i seguir més és el més important del ministeri petrí.
10. En els seus discursos, Pere va anunciar primàriament i gairebé exclusivament la vida entregada, l'assassinat i la Resurrecció de Jesús i que, a través d'aquesta vida, Déu perdonava fins i tot els seus botxins i es reconciliava irrevocablement amb tota la humanitat (Ac 2 i 3), perquè "Déu no fa distinció de persones" (Ac 10,34). Altres problemes d'indole pràctica (com per exemple la circumcisió o la vigència de la Llei antiga), no els va voler resoldre ell tot seguit sinó que va deixar que fossin resolts pel contacte entre les diverses esglésies.
11. Segons l'evangelista Mateu, l'Església està fundada sobre la fe de Pere. Quan aquesta fe mirava Jesús des de Déu, va ser qualificada pel Senyor com a "roca". Però també Pere és titllat per Jesús ni més ni menys que de "Satanàs", quan pensa en Déu en termes de poder i de triomf, i no en termes de vida entregada (Mt 16,18 i 23).
12. El mateix poder de lligar i deslligar que rep Pere (Mt 16,19), el reben també immediatament els apòstols de Jesús (Mt 18,18). Pere, doncs, no és res sense el col·legi apostòlic del que és cap, però al qual no suplanta.

13. La historiografia confirma que el ministeri de Pere no va tenir en els seus començaments una presència i una projecció tan universals i constants com avui, malgrat que l'Església era més jove i més fràgil. Pere era, sobretot, el bisbe de Roma. I va ser l'exemple de l'Església romana, en la puresa de la seva fe, en el seu interès pels pobres i en la seva relació amb les altres esglésies, la qual cosa va fer que aquestes mirassin cada vegada més cap a Roma. La pèrdua d'aquest exemple va ser més tard causa de separacions absurdes entre les esglésies, que són contràries a la voluntat de Déu. El ministeri de Pere és ministeri d'unitat, que no pot suportar aquesta divisió i hauria de recuperar la seva primera imatge.
14. Tu saps bé que al llarg de la història Pere ha negat Jesús més de tres vegades. Però saps també que això no és raó per al desànim sinó només per a "plorar amargament" (Lc 22,62) i tractar d'estimar més el Senyor. És així com "confirmaràs els teus germans en la fe" (Lc 22,32). I això és el més grandios del ministeri petrí.
15. Finalment, Pere, el pescador inculte d'una vila perduda, va tenir el valor de deixar la capital religiosa del moment per anar-se'n fins a la capital del futur, cosmopolita i desconeguda per a ell. No sé ben bé el que això podria significar avui, però sospito que ens pot dir alguna cosa. Germà Pere: Des del meu pobre entendre, aquestes són algunes de les coses a les quals has jurat fidelitat. L'hora actual del cristianisme, per difícil que sigui, no és més seriosa ni més complicada que la de l'església primera. Tots els que tenim la fortuna immensa de creure en Jesucrist volem sortir a trobar-te amb aquella oració incessant de l'església primera, que va aconseguir que a Pere "li caiguessin les cadenes de les mans" (Ac 12,5 i 7). *Dominus Tecum*.

José I. González Faus
Cap Acadèmic de Cristianisme i Justícia